

INCORPORACIÓ DE SISTEMES DE BONIFICACIÓ DE L'ORDENANÇA FISCAL A NIVELL DOMICILIARI MITJANÇANT L'ÚS DEL MÒBIL. EXEMPLE D'IMPLEMENTACIÓ

Prova pilot d'incentivació de la recollida selectiva mitjançant l'ús del mòbil a la Mancomunitat d'Escombraries de l'Urgellet (Catalunya)

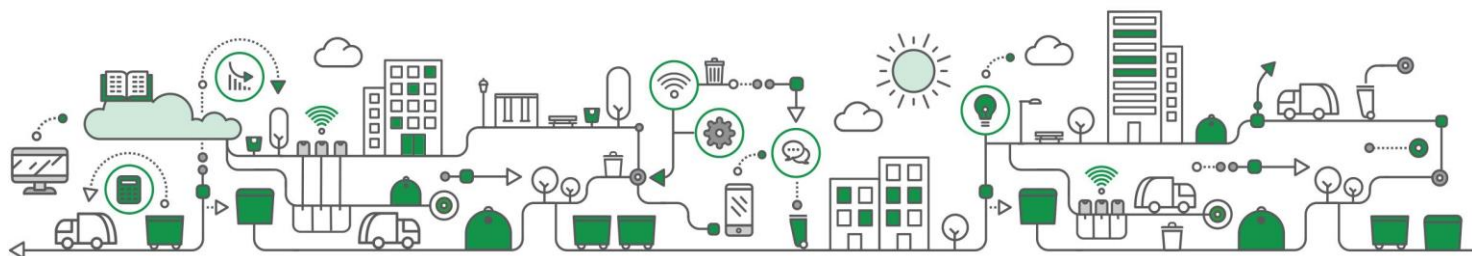
Descripció

La Mancomunitat d'Escombraries de l'Urgellet és l'organisme encarregat de la gestió de residus municipals a la part nord de la comarca de l'Alt Urgell, concretament a 11 municipis de la comarca. A finals del 2017, des de la Mancomunitat es va impulsar una prova pilot per incentivar la recollida selectiva mitjançant l'ús de dispositius mòbils.

El projecte, que va comptar amb la participació de 200 famílies voluntàries durant 4 mesos, consistia en la identificació dels usuaris mitjançant una aplicació per a *smartphones* i l'ús d'un adhesiu QR col·locat a tots els contenidors, els quals es van mantenir oberts. En aquest sentit, aquells usuaris que es van identificar mitjançant el seu *smartphone* i que van participar regularment en la recollida selectiva, se'ls va concedir una bonificació de la taxa de recollida de residus que podia arribar fins a un 50% del seu import.

Per tal de desenvolupar la iniciativa, el primer pas que es va realitzar va ser la modificació de l'Ordenança Fiscal, explicant la prova pilot i incorporant les bonificacions fiscals per aquells usuaris que participen correctament en els esquemes de recollida selectiva. Per altra banda, les famílies participants a la prova pilot van haver de signar un contracte amb la Mancomunitat on s'identificava un membre resident a l'habitatge inclòs al padró d'escombraries, quin rebut pagava, els números de mòbil inscrits per família i el compromís de fer les coses correctament. Addicionalment, els participants es van haver de descarregar una aplicació al seu *smartphone* i activar-la (els usuaris van haver de posar el seu número de mòbil i, en cas d'haver signat el contracte amb la Mancomunitat, van rebre un SMS que permetia activar l'aplicació).

El funcionament de l'aplicació és senzill. L'usuari, amb l'aplicació oberta, ha d'aproximar el seu dispositiu mòbil al codi QR instal·lat al contenidor, amb l'objectiu de demostrar la seva participació en la recollida selectiva i identificar la fracció, l'hora i la posició GPS de l'entrega

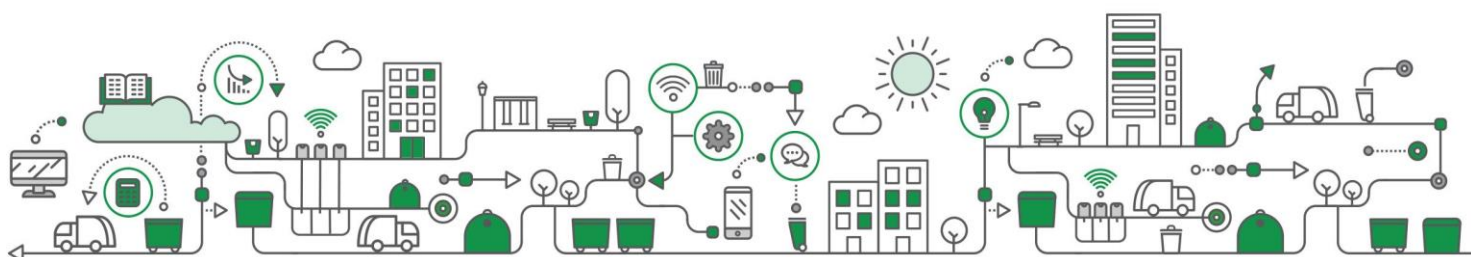
dels residus, dades que s'envien automàticament a un servidor de la Mancomunitat. El ciutadà sap que la seva informació s'ha enviat correctament perquè el mòbil vibra, emet un so i mostra una pantalla informant de la fracció del contenidor on s'han dipositat els residus. Addicionalment, l'aplicació pot mostrar missatges de caràcter sensibilitzador, l'històric de lectures efectuades i el descompte setmanal obtingut, l'històric d'entrades a la deixalleria i el descompte setmanal obtingut, una safata per a la recepció de missatges, la comunicació d'incidències sobre els contenidors, informació de serveis i horaris, així com un joc sobre reciclatge.

Figura 1. Aplicació de la Mancomunitat d'Escombraries de l'Urgellet. Font: Mancomunitat d'Escombraries de l'Urgellet, 2018.

Un dels aspectes que s'havien de contemplar en el projecte era la picaresca d'alguns ciutadans, amb l'objectiu d'evitar frau (com per exemple, fer una lectura i no llençar res, llençar una bossa i no fer cap lectura o fer una lectura i llençar una bossa amb impropis o completament barrejada). En aquest sentit, per evitar possibles frau, es van definir unes normes que els usuaris havien de complir per tal d'aconseguir els descomptes:

- **Orgànica:** llençar com a mínim una bossa a la setmana.
- **Envasos:** llençar com a mínim una bossa a la setmana.
- **Paper:** la darrera bossa llençada ha de ser en aquesta setmana o l'anterior.
- **Vidre:** la darrera bossa llençada ha de ser en aquesta setmana o les tres anteriors.
- **Resta:** com a mínim, la darrera bossa de resta llençada ha de ser en aquesta setmana o l'anterior i, com a màxim, el total de bosses de resta no són més que la meitat de les bosses de les altres fraccions que s'han llençat. Aquesta condició no s'aplicava a les famílies que llençaven bolquers.

En base a les normes, el registre de l'hora i les coordenades GPS de cadascuna de les lectures es podien identificar comportaments sospitosos. En aquest sentit, cal destacar que l'Ordenança Fiscal contempla la possibilitat de realitzar inspeccions:

“La Mancomunitat es reserva el dret de realitzar un procés de verificació de les dades transmeses a través de l'aplicació, la qual pot incloure que l'usuari hagi de fer alguna fotografia dels residus que llença o dels cubells d'escombraries del seu habitatge. En cas que la Mancomunitat ho consideri necessari, l'usuari ha de col·laborar amb un educador ambiental per a fer una inspecció tècnica de residus al seu domicili. En funció del resultat de la verificació, es podria modificar l'aplicació de la bonificació si es demostra un mal ús per part dels usuaris.”

En el cas que es compleixin les sis normes esmentades anteriorment, s'atorgava una bonificació setmanal de 2€, essent la bonificació màxima de 60€ anuals.

Finalment, destacar que per tal que la iniciativa sigui inclusiva, fins i tot per aquells ciutadans que no disposen de dispositius intel·ligents, s'ha definit un sistema de bonificació subjecte a una inspecció tècnica de residus. En aquest cas, el percentatge de bonificació de la taxa depèn dels punts que s'aconsegueixen durant la inspecció tècnica. Cada punt concedit en la inspecció tècnica representa una bonificació d'un 1% del rebut, mentre que cada punt negatiu representa una reducció d'un punt de bonificació. Com a màxim es pot aconseguir una bonificació del 20% de la taxa. Seguidament, s'exposen els punts que es poden aconseguir de bonificació:

Punts de bonificació sota inspecció tècnica

8 punts per comprovar que es recull de forma selectiva la fracció orgànica.
2 punts per comprovar que es recullen de forma selectiva els envasos lleugers.
3 punts per comprovar que es recull de forma selectiva l'oli vegetal.
2 punts per comprovar que es recull de forma selectiva el paper i cartró.
1 punt per comprovar que es recull de forma selectiva el vidre.
2 punts per comprovar que es recullen de forma selectiva les piles.
1 punt per comprovar que es recullen de forma selectiva els residus que cal portar a la deixalleria (pintures, fluorescents, aparells electrònics, etc.).

Taula 1. Punts de bonificació de l'Ordenança Fiscal subjectes a inspecció tècnica. Font: Ordenança Fiscal reguladora de la taxa de recollida d'escombraries, Mancomunitat d'Escombraries de l'Urgellet, 2017.

A part es concedeix un punt si en els darrers 12 mesos s'ha fet una aportació de residus a la deixalleria.

Durant la inspecció tècnica també es formulen un total de cinc preguntes relacionades amb la gestió municipal dels residus. L'objectiu de les preguntes és acabar de comprovar el coneixement del model de gestió per part del sol·licitant de la bonificació. En aquest sentit, es dóna un punt negatiu per cada pregunta mal contestada i fins un màxim de cinc punts. En cap cas les preguntes respostes correctament donen punts positius de bonificació.

Resultats

Es van habilitar 1.466 contenidors amb un adhesiu amb un codi QR, registrant 13.710 lectures per part de les 200 famílies participants. Seguidament, s'exposa la participació al llarg del projecte:

- Participació inicial: 189 habitatges es van descarregar l'aplicació (94,5%).
- Participació activa: 168 habitatges es van descarregar l'aplicació i van fer lectures en dies diferents (84%).
- Participació efectiva: 143 habitatges van obtenir algun descompte (71,5%).
- Participació eficient: 105 habitatges van obtenir un descompte de més de 10€ (53% i 73,4% dels efectius).

El promig de bonificació aconseguit per les llars durant els 4 mesos que va durar la prova pilot va ser de 10 €/llar. Per altra banda, també es van realitzar 73 notificacions utilitzant l'aplicació.

Bibliografia d'interès

- Ordenança Fiscal reguladora de la taxa de recollida d'escombraries. Mancomunitat d'Escombraries de l'Urgellet, 2017.

Més informació

Mancomunitat d'Escombraries de l'Urgellet
Persona de contacte: Jordi Vilaró
Contacte: urgellet@meu.cat

